EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOON (EL) 2020/1927,

14. mai 2020,

tähelepanekutega, mis on Vabadusel, Turvalisusel ja Õigusel Rajaneva Ala Suuremahuliste IT-süsteemide Operatiivjuhtimise Euroopa Liidu Ameti (eu-LISA) (enne 11. detsembrit 2018: Vabadusel, Turvalisusel ja Õigusel Rajaneva Ala Suuremahuliste IT-süsteemide Operatiivjuhtimise Euroopa Amet) 2018. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmist käsitleva otsuse lahutamatu osa

EUROOPA PARLAMENT,

— võttes arvesse oma otsust Vabadusel, Turvalisusel ja Õigusel Rajaneva Ala Suuremahuliste IT-süsteemide Operatiivjuhtimise Euroopa Liidu Ameti (eu-LISA) 2018. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmise kohta,

— võttes arvesse kodukorra artiklit 100 ja V lisa,

— võttes arvesse kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni arvamust,

— võttes arvesse eelarvekontrollikomisjoni raportit (A9-0053/2020),

A. arvestades, et Vabadusel, Turvalisusel ja Õigusel Rajaneva Ala Suuremahuliste IT-süsteemide Operatiivjuhtimise Euroopa Liidu Ameti (eu-LISA) (edaspidi „amet“) kulude ja tulude aruande ([1]) kohaselt oli ameti 2018. aasta lõplik eelarve 205 657 227 eurot, mis on 2017. aasta eelarvest märkimisväärselt ehk 32 % rohkem; arvestades, et suurenemine oli seotud lisaülesannetega ja ameti volituste suurendamisega, ning arvestades, et ameti eelarve koosneb peamiselt liidu eelarvest eraldatud vahenditest; ([2])

B. arvestades, et Euroopa Kontrollikoda (edaspidi „kontrollikoda“) märgib oma aruandes ameti eelarveaasta 2018 raamatupidamise aastaaruande kohta (edaspidi „kontrollikoja aruanne“), et ta on saanud piisava kindluse selle kohta, et ameti raamatupidamise aastaaruanne on usaldusväärne ning selle aluseks olevad tehingud on seaduslikud ja korrektsed;

Eelarve haldamine ja finantsjuhtimine

1. märgib, et 2018. aastal tehtud eelarve jälgimise alaste pingutuste tulemusel oli eelarve täitmise määr 75,18 %; märgib, et madal täitmismäär tuleneb täitmata kulukohustustest, peamiselt tegevuskulude osas, mille õiguslik alus ei ole veel vastu võetud; märgib ka, et maksete assigneeringute täitmise määr oli 94,08 %, mis on 2017. aastaga võrreldes 2,55 % kõrgem;

2. võtab teadmiseks, et märkimisväärsete viivituste tõttu oli ameti uute tööruumide ehitustööde lõpuleviimise määr Strasbourgis 2018. aasta aprillis vastu võetud viimase tööde edenemise aruande kohaselt 88,17 % ning amet kaitseb oma finantshuve 1,2 miljoni euro suuruse täitmisgarantiiga; märgib, et amet esitas 15. mail 2018 ja 15. veebruaril 2019 esimese astme kohtus Strasbourgis oma kaitseväited, ning et kohus ei ole veel otsust teinud; märgib lisaks, et aprillis 2019. aastal alustati uuesti läbirääkimisi kohtuvälise lahenduse leidmiseks; palub ametil teavitada eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavat institutsiooni viivitamata, kui jõutakse kohtuvälise lahenduseni, või niipea, kui esimese astme kohus on otsuse teinud;

3. märgib murega, et kontrollikoja aruande kohaselt oli ameti eelarve täitmise määr kavandatust väiksem õigusaktide vastuvõtmise või jõustumise hilinemise tõttu (küsimus, mis ei sõltu ametist), mis mõjutas nii olemasolevate kui ka uute süsteemide väljaarendamist; märgib, et seetõttu tagastas amet komisjonile 74 000 000 eurot maksete assigneeringuid ja kandis järgmisse aastasse üle 49 000 000 euro kulukohustuste assigneeringuid, ning seetõttu muutuvad komisjoni koostatud

([1]) ELT C 120, 29.3.2019, lk 161.
([2]) ELT C 120, 29.3.2019, lk 163.

finantsselgitustes sisalduvad planeerimise eeldused küsitavaks; juhib tähelepanu sellele, et veel vastu võtmata õigusaktidega seotud eelarvevahendite lisamine ameti kinnitatud eelarvesse ohustab oluliselt usaldusväärset finantsjuhtimist; palub komisjonil koos ametiga eelarve planeerimine asjaomaste õigusaktide vastuvõtmise ja jõustumise ajakavaga paremini vastavusse viia;

Tulemused

4. väljendab heameelt ameti pideva koostöö üle teiste liidu ametitega ja määruse (EL) 2018/1726 ([3]) jõustumisega 2018. aasta detsembris talle antud laiendatud pädevuse üle (mis pakub uusi võimalusi koostöö tugevdamiseks) anda ennetavat nõu ning täiendavat tuge ja abi komisjonile, liikmesriikidele ning muudele justiits- ja siseküsimustega tegelevatele ametitele ning tihendada koostööd rahvusvaheliste organisatsioonidega;

5. võtab teadmiseks tsentraliseeritud ruuteri võimaliku väljatöötamise reisijate eelteabe ja broneeringuinfo vahetamiseks liikmesriikide vahel; märgib, et sellise teabe kasutamine suuremahuliste IT-süsteemide kontrollimiseks on kavandatud tulevase koostalitlusvõime osana; võtab samuti teadmiseks asjakohase teostatavusuuringu, mille komisjon viis läbi 2018. aasta aprillist kuni 2019. aasta jaanuarini;

6. märgib eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutava institutsiooni 2018. aastal tehtud tähelepanekute ja märkuste põhjal, et amet haldab kolme eraldiseisvat, integreerimata suuremahulist IT-süsteemi kooskõlas neid süsteeme reguleerivate õigusaktidega ning neist eri õigusraamistikest tingitud erinevad arendustähtajad ja piirangud on põhjuseks, miks need IT-süsteemid on ehitatud eraldi ega ole integreeritud; märgib, et amet tunnistab, et selline lähenemisviis ei ole ei tegevuse ega eelarve seisukohast kestlik ega tõhus; tunneb heameelt asjaolust, et amet on olnud peamine liikumapanev jõud, kes on käivitanud süsteemi ülesehituse ja kava ühtlustamise komisjoni koostalitlusvõime algatusega; soovitab ametil põhjalikumalt uurida võimalusi ühendada oma menetlused ja süsteemid teiste institutsioonide omadega;

7. arvestades, et amet tegeleb tundlike andmete koostalitlusvõimega, tuletab meelde andmehaldus- ja andmetöötlusteenuste tähtsust ning vajadust muuta need ametisiseseks; rõhutab sellega seoses selliste andmete kaitse ja konfidentsiaalsuse olulisust ning praeguse ametivälise IT-teenuste haldussüsteemiga kaasneda võivaid riske;

8. väljendab heameelt uue organisatsioonistruktuuri üle, mille amet on kasutusele võtnud selleks, et suurendada operatiivtoimingute kavandamise ja nendega seotud hangete korraldamise suutlikkust, sealhulgas õiguslikku ja tehnilist tuge; kutsub sellegipoolest üles tegema täiendavaid jõupingutusi, et tagada hankereeglite järgimine ja täpsem aruandlus; võtab teadmiseks kontrollikoja tähelepaneku, et amet võiks kaaluda võtta kasutusele rahvusvahelise funktsioonipunktide kasutajate rühma (International Function Point Users Group, IFPUG) metoodika, mis on arendustegevuse hinna määramise standardmetoodika;

9. on rahul kontrollikoja varasemate aastate soovituste järgimisega; märgib siiski, et amet ei avalda ikka veel vabade ametikohtade teateid Euroopa Personalivaliku Ameti (EPSO) veebisaidil; palub seetõttu ametil tagada, et teave vabade ametikohtade kohta avaldataks EPSO veebisaidil;

10. märgib, et e-hangete menetlemise osas on amet küll teatavate menetluste jaoks kasutusele võtnud e-arved ja e-pakkumismenetlused, kuid täheldab siiski, et hankedokumentide elektroonilise esitamise juurutamist jätkatakse;

11. rõhutab, kui tähtis on soopõhiste andmete esitamine selleks, et saaks analüüsida soolise tasakaalu muutusi ameti töötajaskonnas ja juhtorganites;

Personalipoliitika

12. märgib murega, et 31. detsembril 2018. aastal oli ametikohtade loetelust täidetud vaid 89,71 %, kusjuures liidu eelarves kinnitatud 136 (2017. aastal 131) ajutisest teenistujast oli ametisse nimetatud 122; märgib, et 2018. aastal töötas ametis ka 31 lepingulist töötajat ja üheksa lähetatud riiklikku eksperti; väljendab heameelt ameti vastuse üle, et sellise täitmismäära põhjustas õigusaktide hilinenud vastuvõtmine, ning nõuab tungivalt, et amet annaks aru edasistest edusammudest;

13. märgib murelikult, et haldusnõukogu koosseis on sooliselt tasakaalustamata (40 meest ja kuus naist);

([3]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. novembri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1726, mis käsitleb Vabadusel, Turvalisusel ja Õigusel Rajaneva Ala Suuremahuliste IT-süsteemide Operatiivjuhtimise Euroopa Liidu Ametit (eu-LISA) ning millega muudetakse määrust (EÜ) nr 1987/2006 ja nõukogu otsust 2007/533/JSK ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 1077/2011 (ELT L 295, 21.11.2018, lk 99).

14. märgib, et eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutava institutsiooni 2018. aasta märkuste ja tähelepanekute põhjal tunnistab amet, et tema tegevuse järjepidevust ohustavad oluliselt töötajate vähesusest tulenevad riskid; juhib tähelepanu sellele, et amet on oma programmdokumentides taotlenud lisatööjõudu; tunnistab, et töötajate arvu suurendamise peavad heaks kiitma Euroopa Parlament ja nõukogu ning et amet püüab riske maandada tegevusprioriteetide muutmise ja kiire töölevõtu abil; juhib tähelepanu sellele, et praegune tava võtta õigusakti rakendamiseks vajalikud töötajad tööle alles siis, kui õigusakt on jõustunud, tähendab seda, et olemasolevad töötajad peavad sellise õigusakti rakendamiseks eeltööd tegema, mis paneb ameti põhitöötajate suutlikkuse tõsiselt proovile ja võib vähendada ameti igapäevatöös tulemuslikkust; palub seetõttu komisjonil võimaldada osa õigusakti ettepanekus ette nähtud töötajate varasemat töölevõtmist, et amet saaks tõhusalt valmistuda sellise õigusakti rakendamiseks;

15. märgib, et kontrollikoja aruande kohaselt otsustas ameti valikukomisjon ühe töölevõtumenetluse puhul reservnimekirja kandmisel kohaldada avaldatud töökuulutuses toodud minimaalsest summast kõrgemat punktisummat, vähendades nii menetluse läbipaistvust; võtab teadmiseks ameti vastuse, milles lubatakse edaspidi avaldatavates töökuulutustes kasutada rangemat sõnastust; on rahul sellega, et amet koheselt muutis pooleliolevate menetluste tarbeks oma tegutsemismeetodeid ning et töölevõtumenetluste suunistesse lisatava põhimõtte kohaselt tuleb reservnimekirja kandmise nõuded eelnevalt kindlaks määrata; palub ametil tagada avaldatud valikukriteeriumidest kinnipidamine;

16. võtab teadmiseks, et ameti haldusnõukogu võttis 2018. aasta märtsis vastu uue organisatsioonilise struktuuri, eeldades ameti kasvu, mis tuleneb uute õigusaktide vastuvõtmise järel suurenenud ülesannetest ja sellest tingitud lisatöötajate töölevõtmisest; märgib, et ameti töötajate arv kasvab 2020. aasta lõpuks peaaegu kaks korda ning et see ümberkorraldus oleks pidanud olema täielikult läbi viidud 2019. aasta lõpuks;

Hanked

17. võtab murelikult teadmiseks, et kontrollikoja aruande kohaselt olid kaks auditeeritud makset, mis tehti Schengeni infosüsteemi (MWS) töökorras hoidmise parandamiseks, osaliselt õigusnormide vastased, kuna amet suurendas ühes erilepingus toodud igakuiseid hooldustasusid, kuid ei muutnud MWSi raamlepingut nii, et see võimaldaks kõnealust hinnatõusu, ning pikendas hiljem, kui MWSi raamleping oli juba aegunud, lepingut 1,5 kuu võrra; rõhutab, et täiendav makse igakuise hoolduse eest ja hoolduse eest tasumine pärast raamlepingu aegumiskuupäeva on osaliselt ebaseaduslik; võtab teadmiseks ameti vastuse, et järgmise raamlepingu kasutuselevõtuga hilinemine ja lepingu sõlmimise käigus lisandunud menetlused tingisid vajaduse tagada vastavalt ameti õiguslikele kohustustele Schengeni infosüsteemi talitluspidevus ning et praegu koostatakse hankemenetluste kontroll-loendeid ja vorme ning luuakse uusi ressursse, millega toetada operatiivtoimingute kavandamist ja seotud hanketegevust; palub ametil tagada riigihankenormide järgimine;

18. märgib ühtlasi, et kontrollikoja aruande kohaselt oli MWSi lepingu hanke tingimustes esitatud valem parima pakkumuse väljaselgitamiseks erinev sellest, mis esitati pakkujatele edastatud küsimuste ja vastuste dokumendis, ning et esitatud teabe kvaliteedis, terviklikkuses ja järjepidevuses ilmnes ka muid puudusi; märgib, et amet tunnistab vajadust parandada ja dokumenteerida hangete kavandamise ja tegelike lepingute kooskõla ja võrreldavust, et võimaldada järelhindamist, mida praegu töötajate puuduse tõttu hankeprotsessis ei kasutata; palub ametil tugevdada hangetega seotud sisekontrolli;

19. võtab murega teadmiseks, et kontrollikoja aruande kohaselt sõlmis amet ainsa pakkumuse esitanud ettevõtjaga telekommunikatsiooniteenuste osutamise lepingu, mille maksumus oli esialgses hanketeates avaldatud andmete kohaselt 144 000 eurot; märgib siiski, et ettevõtja esitatud rahaline pakkumus oli kõigest 45 700 eurot, mistõttu sõlmiti leping pakkumusest suuremas summas, mis ei ole riigihanke-eeskirjadega kooskõlas; võtab teadmiseks ameti vastuse, et rahaline pakkumus esitati mittesiduvana üksnes pakkumuse hindamiseks ning et tegelikud igakuised maksed põhinevad tegelikult osutatud teenustel vastavalt algselt väljapakutud ühikuhindadele; palub ametil mitte sõlmida lepinguid summas, mis ületab pakkujate esitatud pakkumusi;

20. märgib, et kontrollikoja aruande kohaselt pikendas amet turva- ja vastuvõtuteenuste osutamise otselepingu kestust neljalt aastalt kuuele ning suurendas lepingu maksumust 73 % (mis on vastuolus finantsmäärusega), mistõttu esialgse lepinguaja järel tehtud maksed on ebaseaduslikud; võtab teadmiseks ameti vastuse, mille kohaselt seda põhjustasid erandlikud asjaolud, millest õigeaegselt teatati ja mida analüüsiti erandite registris; tunnistab, et tehtud otsuste põhjuseks oli vajadus tagada turvateenuste katkematu osutamine; palub ametil tagada riigihankenormide järgimine;

21. tunnustab asjaolu, et eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutava institutsiooni märkuste ja tähelepanekute põhjal, mis käsitlevad välistöövõtjate ulatuslikku kasutamist IT-projektide arendamisel ja hooldustöödel, töötab amet välja hankestrateegiat oma omavahendite parima kasutamise tagamiseks; viitab kontrollikoja tähelepanekule, et ametitel on tekkinud tava palgata IT-konsultantideks koosseisuväliseid töötajaid; rõhutab pakilist vajadust leida lahendus olukorrale, kus amet sõltub selles valdkonnas väljastpoolt palgatud töötajatest; märgib, et otsuse piisavate inimressursside eraldamiseks teevad Euroopa Parlament ja nõukogu kui eelarvepädevad institutsioonid;

22. nõuab tungivalt, et amet uuriks võimalusi jagada kattuvate ülesannete täitmisel vahendeid ametitega, kellel on sarnane tegevus; soovitab ametil hakata otsima võimalusi kasutada sellistes valdkondades nagu IKT ja raamatupidamine mitteekspertidest töötajaid ühiselt koos teiste ametitega, eelkõige Riias asuva Elektroonilise Side Euroopa Reguleerivate Asutuste Ühendatud Ameti ja Helsingis asuva Euroopa Kemikaaliametiga;

Huvide konfliktide ennetamine ja haldamine ning läbipaistvus

23. võtab rahuloluga teadmiseks, et 2018. aasta novembris viis amet lõpule haldusnõukogu ja nõuanderühmade liikmete huvide konfliktide ennetamise ja haldamise uue eeskirja rakendamise, mille kohaselt nimetatud isikud esitavad igal aastal huvide deklaratsioonid, mida hindavad haldusnõukogu esimees ja vajaduse korral vastavate nõuanderühmade esimehed ameti toetusel; on rahul huvide deklaratsioonide uute vormide vastuvõtmisega, millele eelnes nende avaldamine ameti veebisaidil; märgib, et amet on kehtestanud oma töötajate huvide konfliktide ennetamise ja lahendamise eeskirja; märgib, et 2018. aastal esitasid kõik töötajad huvide deklaratsioonid, millest 31-s (st 20 % töötajatest) deklareeriti huvide olemasolu; viimaseid hindasid deklarantide otsesed ülemused, ning kolme töötaja puhul (2 % töötajatest) võeti meetmeid võimaliku huvide konflikti ohu vähendamiseks; peab siiski kahetsusväärseks, et uut huvide deklaratsiooni vormi ei ole kohaldatud tegevjuhtkonna suhtes; võtab kahetsusega teadmiseks, et tegevdirektor peab deklareerima üksnes huvide konfliktide puudumist; märgib, et 2018. aasta juunis võttis haldusnõukogu vastu ameti otsuse rikkumisest teatamist käsitlevate suuniste kohta; märgib, et ameti vastuse kohaselt ei ole neil õiguslikku kohustust avaldada ameti haldusnõukogu liikmete elulookirjeldused; rõhutab sellega seoses, et liidu ametid peaksid olema läbipaistvusküsimustes eeskujuks, ning kutsub haldusnõukogu liikmeid üles avaldama oma elulookirjeldused ameti veebisaidil;

Sisekontroll

24. eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutava institutsiooni avatud auditi soovitustega seotud märkusi ja tähelepanekuid arvestades märgib, et eri auditisoovituste järel kehtestatud tegevuskavade täitmise määr vähenes 2018. aastal ning et amet võttis läbivaadatud sisekontrolliraamistiku vastu ja hakkas seda kohaldama 2019. aasta alguses; märgib, et siseauditi talitus on koostanud aastateks 2019–2021 strateegilise auditikava, mis põhineb 2018. aasta veebruaris Tallinnas asuvas peakorteris ja Strasbourgis asuvas tehnilises keskuses läbi viidud riskihindamise tulemustel ning hõlmab ameti peamisi haldus- ja tegevusprotsesse; palub, et amet annaks eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale institutsioonile aru auditi käigus tehtud soovituste täitmisest;

Muud märkused

25. võttes arvesse eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutava institutsiooni märkusi ja tähelepanekuid seoses viivitustega ameti Strasbourgis asuva tegevuskoha rekonstrueerimisel ja uue peakorterihoone ehitamisel Tallinnas, märgib, et peakorterihoone rekonstrueerimise projekti koostamise viis Eesti valitsus lõpule vastavalt esialgsele kavale ning amet viidi 2018. aasta juulis üle selle alalisse asukohta; märgib, et Strasbourgis asuva tegevuskoha rekonstrueerimistööd viidi lepingu kohaselt lõpule 2018. aasta juunis, viivitus tulenes töövõtjaga kokku lepitud projektimuudatustest ning amet teeb töövõtjaga tihedat koostööd tuvastatud tehniliste puuduste kõrvaldamiseks ja tööde vastuvõtmise edenemiseks;

26. kutsub ametit üles pöörama peatähelepanu oma teadusuuringute tulemuste üldsusele tutvustamisele ning suhtlema üldsusega sotsiaalmeedia ja muude meediaväljaannete kaudu;

27. viitab eelarve täitmisele heakskiidu andmise otsusele lisatud muude horisontaalsete tähelepanekute osas oma 14. mai 2020. aasta resolutsioonile ([4]) ametite tulemuste, finantsjuhtimise ja kontrolli kohta.

([4]) Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0121.